

[Jens Chr. Christensen.]

givningens vej fjerner en særbyrde for en enkelt folkegruppe — jeg tænker her på landbrugets ejendomsskatter — vil det være urigtigt at kalde dette et tilskud til denne folkegruppe.

Det samme må gælde landbrugets afsætning på hjemmemarkedet. I snart mange år har jeg på venstres vegne talt for gennemførelsen af det princip, at landbruget ligesom andre erhverv og folkegrupper for den del af sin produktion, der afsættes på det hjemlige marked, får varens kostpris plus en rimelig avance. Disse ideer og tanker er nu i vidt omfang blevet gennemført. Så skal vi opleve det mærkelige, at når det gælder alle andre erhverv uden for landbruget, finder man det ganske naturligt, at kostprisen plus en rimelig avance tages for den del af produktionen, der afsættes på hjemmemarkedet; men når det gælder landbruget, er det ikke alene dagblade, men erhvervets egen minister, der er parat til at beskyldte erhvervets udøvere for at modtage tilskud fra landets øvrige befolkning. Jeg synes egentlig, det er det, man kalder at føje spot til skade.

Formålet med den lovgivning, vi her behandler, må være at sidestille landbruget i indtjening med landets øvrige erhvervsgrøner; så det passer ind i helhedsløsningen. Det synes mig derfor mærkeligt, at medens regeringen forud for de forskellige lovforslags fremsættelse kunne forhandle i dagevis med arbejdsmarkedets parter, har den ikke kunnet afse tid til realitetsforhandlinger med landbruget, som dog er landets hovederhverv. Man får let det indtryk, at hos den høje regering er landbruget kun noget, der tages med i overvejelserne, når det gælder at fylde den slunkne valutakasse; hvordan erhvervets udøvere skøtter sig rent økonomisk, er ikke regeringens hovedpine. Bare regeringen tager tilstrækkeligt hensyn til arbejdsmarkedets parter og navnlig den ene af parterne, så har landets hovederhverv kun selv at indrette sig og forsøge at få det bedst mulige ud af forholdene.

Det er forståeligt, at landbruget nærer alvorlige bekymringer for fremtiden. Gennem det sidste par år har man inden for erhvervet med nogen fortrøstning set hen til dansk medlemskab i det store markeds-

fællesskab. Da nu dette er skudt ud i en uvis fremtid, er det uhyre vanskeligt at finde lyspunkter for landbrugserhvervet. Tvært imod at mildne forholdene for landbruget har regeringen vist en sjælden evne til at generere erhvervets udøvere dels gennem fremsatte udtalelser og påstande, dels gennem lovgivningen. Jeg tænker her på behandlingen af lovforslaget til vandløbslov i sidste folketingsssamling, og jeg tænker på de forslag til jordlove, der for kort tid siden blev lagt på tingets bord, for slet ikke at tale om det nye forslag om kapitalvindingsskat.

En lovgivning, der kunne mildne erhvervets forhold, er man uhyre tilbageholdende med fra regeringens side; men indgreb, der kan genere erhvervet, fratage det dispositionsretten og tage en eventuel fremtidig fortjeneste, er man rede til at gennemføre, og det kalder jeg en mindre pæn behandling over for et erhverv, der er i de yderste vanskeligheder. Det føles alt sammen som en hån mod det erhverv, der slider og slæber derude til daglig; det føles derude, som om det er takken for, at man, ofte gennem et umenneskeligt slid, har skabt et erhverv, der fuldt ud kan klare sig i konkurrencen med andre landes tilsvarende erhverv, et erhverv, der gennem en årrække har båret en stor forlods beskatningsbyrde, desforuden har afleveret til den hjemlige befolkning prima fødevarer til enestående lave priser og endelig gennem sin eksportvaluta har skabt mulighed for opbygningen af en industri.

Med dyb bekymring må landbruget se på enhver stigning i løn- og omkostningsniveauet. Her har regeringen aldrig villet tage hensyn til hovederhvervets bærekraft. Ikke mindst gennem overbeskæftigelsen i forbindelse med byerhvervenes korte arbejdstid og weekendordninger er der skabt en kolossal lønstigning inden for den medhjælperstand, der endnu er tilbage i landbruget. Dertil kommer så det voldsomt høje renteniveau, som ikke mindst over for nyetablerede og over for landbrugere med megen løs gæld er en uhyre stærk belastning af økonomien.

Jeg skal slet ikke forsøge at gå i enkeltheder med hensyn til indholdet af de 3 lovforslag; det må vente til selve udvalgsarbejdet, men det forbavser mig, at rege-